

Μικρός, ὁ Μικαὲλ μιλοῦσε σχεδὸν ἀποκλειστικὰ ἑλληνικά. Τὰ γαλλικὰ τὰ χρησιμοποιοῦσε σπάνια, καὶ μόνο ὅταν δὲν γινόταν ἀλλιῶς. Στὸ σπίτι τουλάχιστο δὲν τὰ μεταχειριζόταν ποτέ, πρᾶγμα ποὺ ἐκνεύριζε καμιά φορὰ τὸν μπαμπά του καὶ μόνιμα τὴν γιαγιά. Στὸν παιδικὸ σταθμὸ, ἡ δασκάλα δὲν μπόρεσε ποτὲ νὰ καταλάβει ἂν ὁ Μικαὲλ δὲν ἤξερε ἢ δὲν ἤθελε νὰ μιλήσει τὰ γαλλικά. Ἔβλεπε ὅτι ὁ Μικαὲλ καταλάβαινε ἀπόλυτα αὐτὰ ποὺ ἔλεγε. Καὶ ὅτι, ὅταν ἀναγκαζόταν νὰ μιλήσει γαλλικά, μιλοῦσε τὸ ἴδιο καθαρὰ καὶ τὸ ἴδιο σωστὰ ὅπως κάθε παιδάκι τῆς ἡλικίας του. Ἦταν «τὸ σπάνιο παράδοξο», ὅπως τὸν ἀποκαλοῦσε. Ἄλλωστε ὁ Μικαὲλ ἀνταποκρινόταν ἀπόλυτα στὰ παιγνίδια καὶ στὶς μικρὲς ἀσκησοῦλες ποὺ ἔδινε στὰ παιδάκια ποὺ ἦταν μαζί του, στὴν ἴδια τάξη. Μέχρι ποὺ ἔχασε τὸν Μικαὲλ ἀπ' τὸ σχολεῖο, ἡ δασκάλα του δὲν κατώρθωσε λοιπὸν ποτὲ νὰ καταλάβει τί ἀκριβῶς ἦταν αὐτὸ ποὺ ἔκανε τὸν Μικαὲλ νὰ μὴν παρουσιάζει τὸ ἰδιαιτέρου ἐκεῖνο καὶ σημαντικὸ κριτήριον ποὺ κάνει ἓνα παιδάκι «κανονικό»: τὴν ἐπιθυμίαν νὰ παίρνει τὸν λόγο, τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μιλάει καὶ νὰ λέει ἀδέσμευτα τὸν μικρὸ καὶ μεγάλου κόσμου του. Ὁ Μικαὲλ ἦταν βέβαια ἓνα παιδάκι ποὺ δὲν ἔφερε ἐπάνω του τίποτε τὸ παθολογικό. Οὔτε ὅταν τὸν ἐξέταζε μεμονωμένα οὔτε ὅταν τὸν παρακολουθοῦσε καθὼς ἔπαιζε μαζί μὲ τοὺς συμμαθητὲς του. Ὅμως δὲν μπόρεσε ποτὲ νὰ πεῖ, καὶ ἀκόμη λιγότερο νὰ βεβαιώσει μὲ σιγουριά, ὅτι ὁ Μικαὲλ ἦταν πράγματι ἓνα παιδάκι κανονικό. Ὅπως τὰ ἄλλα.